

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Dvořákem, v právní věci

žalobce: **Ing. R. M.**

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 – Smíchov

v řízení o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 6. 6. 2024, č. j. RN-XXX-342-PJA,

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včasnou žalobou domáhal soudního přezkumu v záhlaví tohoto rozsudku označeného rozhodnutí žalované, kterým byly zamítnuty námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 30. 10. 2023, č. j. VYCH-VZ-30.10.2023-ČSSZ/XXX, jímž byla pro nesplnění podmínek ustanovení článku II. zákona č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) a zákon č. 582/1991 Sb. (dále jen „zákon č. 323/2021 Sb.“), zamítnuta žádost žalobce o zvýšení starobního důchodu o částku zvýšení za

vychované děti. Žalobce po výzvě soudu k doplnění žaloby o žalobní body a označení žalovaného rozhodnutí, obsažené v usnesení zdejšího soudu ze dne 4. 9. 2024, č. j. 52 Ad 14/2024-11, označil jako žalované rozhodnutí to, které je uvedeno v záhlaví tohoto rozsudku a uvedl žalobní body doplněním žaloby ze dne 28. 10. 2024 (čl. 19). V žalobě po označení žalovaného rozhodnutí jako „genderově diskriminačního“ předně namítl, že žalovaný se v odůvodnění žalovaného rozhodnutí nezabýval věcnými pěti námitkami žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí ze dne 30. 10. 2023 a poté v podstatě uvedl argumentaci, kterou obhájí svůj nárok na zvýšení starobního důchodu o výchovné, a jimiž prokazuje (včetně důkazů, které přiložil k doplnění žaloby) to, že žalobce splnil podmínky pro přiznání výchovného, zejména spočívající ve vymezení rozsahu péče o výchovu syna žalobce M. a bývalé manželky žalobce matky syna M., tj. M. M. Tato podmínka se týká skutečnosti, že zvýšení procentní výměry starobního důchodu z důvodu výchovy dítěte (tj. dále v textu jen jako „výchovné“) lze přiznat pouze té osobě, která výchovu zajišťovala v největším rozsahu, přičemž výchova se pro tento účel posuzuje od narození dítěte až po nabytí jeho zletilosti jako jeden celek. V tomto doplnění žaloby tedy uvádí věcné námitky, kterými zpochybňuje to, že by výchovu jeho syna ve větším rozsahu v této době zajišťovala jeho matka a bývalá manželka žalobce, a tvrdí, že tuto výchovu zajišťoval v největším rozsahu žalobce jako otec zmíněného dítěte. Žalobce navrhl, aby soud žalované rozhodnutí zrušil.

2. Žalovaná odkázala na obsah žalovaného rozhodnutí a navrhla, aby soud žalobu zamítl.
3. Ze správního spisu vyplývají následující rozhodné skutečnosti.
4. Žalobce požádal žádostí doručenou Okresní správě sociálního zabezpečení v Pardubicích dne 15. 12. 2022 o zvýšení procentní výměry starobního důchodu, který mu byl přiznán podle ust. § 61a zákona o důchodovém pojištění a na který mu vznikl nárok, a to z důvodu výchovy dítěte, M. M., narozeného YYY, tedy uplatnil nárok na tzv. výchovné, o které se může starobní důchod zvýšit o 500 Kč měsíčně za každé dítě, které pojištěnec vychoval (článek II. bod 1 zákona č. 323/2021 Sb., článek II. bod 6 zákona č. 323/2021 Sb. a dále článek II. bod 3 téhož zákona). Dále z platné právní úpravy vyplývá, že pokud výchovu dítěte zajišťovalo více osob, lze zvýšení procentní výměry starobního důchodu z důvodu výchovy dítěte, tj. výchovné, přiznat pouze té osobě, která výchovu zajišťovala v největším rozsahu (§ 34a odst. 3 zákona č. 323/2021 Sb.). Je nesporné, že pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu o výchovné je stěžejní splnění i této podmínky, tj. že zvýšení procentní výměry starobního důchodu z důvodu výchovy dítěte, tj. výchovné, lze přiznat pouze té osobě, která výchovu zajišťovala v největším rozsahu. A právě splnění této podmínky bylo předmětem jiného rozhodnutí než žalovaného rozhodnutí, tj. rozhodnutí OSSZ Pardubice ze dne 24. 6. 2023, č. j. 46005/037086/23/220/VM, kterým bylo rozhodnuto, že o dítě žalobce pečovala v největším rozsahu matka žalobce M. M., přičemž žalobce podal proti tomuto rozhodnutí odvolání, které žalovaná rozhodnutím ze dne 9. 8. 2023, č.j. 46000/YYY/23/010/PT zamítla a toto rozhodnutí správní orgán prvního stupně bylo potvrzeno. Toto rozhodnutí nabylo právní moci a žalobce jej nenapadl žalobou ve správním soudnictví. Žalované rozhodnutí pak vychází z této skutečnosti, tj. že o této podmínce pro přiznání výchovného, resp. zvýšení starobního důchodu o výchovné, bylo rozhodnuto již pravomocným rozhodnutím výše zmíněným, tj. rozhodnutím Okresní správy sociálního zabezpečení Pardubice ze dne 26. 4. 2023, potvrzené rozhodnutím žalované ze dne 9. 8. 2023, jak soud již výše uvedl. V odůvodnění rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 30. 10. 2023, kterým bylo rozhodováno o zmíněné žádosti žalobce, a proti němuž podal

žalobce námitky, o nichž bylo rozhodnuto žalovaným rozhodnutím, uvedl správní orgán v odůvodnění, že „částka zvýšení za vychované dítě nenáleží za výchovu dítěte M. M., nar. YYYY, neboť dle rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Pardubice č. j. 46005/YYYY/23/220/VM ze dne 24. 6. 2023, které nabylo právní moci dne 9. 9. 2023, bylo zjištěno, že o dítě osobně pečovala v největším rozsahu jiná osoba. Podmínky výchovy tohoto dítěte pro nárok na zvýšení za vychované dítě tak není splněna.“. Tento závěr zopakoval i žalovaný v žalovaném rozhodnutí na straně 2. Uvedené skutečnosti žalobce ani v žalobě nepopřel, navíc soudu předložil obě rozhodnutí předcházející rozhodnutí týkající se určení toho, zda žalobce nebo jeho bývalá manželka, osobně pečoval v největším rozsahu o jejich dítě M. M., tj. již výše zmíněné rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 26. 4. 2023, potvrzené rozhodnutím odvolacího orgánu ze dne 9. 8. 2023.

5. Krajský soud v řízení vedeném podle ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům.
6. Jak již soud výše uvedl, stěžejní podmínkou pro vyhovění žádosti žalobce o zvýšení starobního důchodu o výchovné bylo určení, jak byla splněna výše zmíněná podmínka, stanovená v ust. § 34a zákona č. 323/2021 Sb., tedy zda výchovu syna žalobce a jeho bývalé matky M. M., tj. syna M. M., kdo z jeho rodičů o něj pečoval v největším rozsahu, respektive zajišťoval v největším rozsahu výchovu, tedy zda to byl žalobce nebo jeho bývalá manželka. O splnění této podmínky již bylo rozhodováno před vydáním žalovaného rozhodnutí, a to zcela jiným rozhodnutím, které nabylo právní moci a žalobce jej nenapadl žalobou ve správním soudnictví, proto takové rozhodnutí nabylo právní moci a jedná se o rozhodnutí již výše zmíněné, tj. rozhodnutí OSSZ Pardubice ze dne 24. 6. 2023 potvrzené odvolacím řízením rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 8. 2023, přičemž žalované rozhodnutí z tohoto předchozího rozhodnutí vychází. Žalobce však v žalobě uplatňuje námitky, které se věcně týkají právě splnění této výše uvedené podmínky, které byly již předmětem výše zmíněných předchozích rozhodnutí správního orgánu I. stupně a odvolacího orgánu, přičemž o této podmínce tedy před vydáním žalovaného rozhodnutí a jemu předcházejícímu rozhodnutí bylo pravomocně rozhodnuto a žalované rozhodnutí tedy z tohoto předchozího rozhodnutí vychází. Z tohoto důvodu se žalovaný ani nemusel zabývat věcně opětovně vznesenými námitkami žalobce, které se týkají splnění této podmínky a kterými žalobce jejich splnění prokazoval v námitkovém řízení, které se týkal zamítnutí žádosti žalobce o zvýšení starobního důchodu o výchovné, neboť tyto námitky věcně směřovaly do předchozího pravomocného rozhodnutí, kterým bylo o splnění této podmínky rozhodnuto, tedy že o uvedené dítě nepečoval osobně žalobce, ale pečovala o něj v největším rozsahu jeho matka, tj. M. M. Žalovaný proto mohl zcela legitimně vycházet z tohoto pravomocného rozhodnutí, které žalobce ani nenapadl žalobou ve správním soudnictví, proto musel vycházet ze zásady presumpce správnosti správních aktů, tedy nemohl pominout skutečnost, že o splnění této základní podmínky bylo již rozhodnuto pravomocným rozhodnutím příslušného správního orgánu a pokud by žalovaný nerespektoval uvedenou zásadu presumpce správnosti správního aktu, tak by tím překročil svou pravomoc, čili jednal by „*ultra vires*“.
7. V právním řádu ČR je obsažena zásada presumpce správních aktů vydaných orgány veřejné moci, tj. veřejné správy, lat. *res iudicata pro veritate accipitur*, přičemž podle této zásady se má za to, že správní akt je zákonný a správný, a to až do okamžiku, kdy příslušný orgán zákonem předvídanou formou prohlásí správní akt za nezákonný a zruší jej (srov.

HENDRYCH, D. a kol., Správní právo. Obecná část, 7. vydání, Praha, C.H. Beck 2009, strana 225 nebo rozsudek NSS ze dne 22. 5. 2008, č. j. 6 As 45/2005-188). Aplikace uvedené zásady znamená, že po celou dobu své existence až do svého eventuálního zrušení vyvolává správní akt právní následky, zakládá práva a povinnosti. Zrušení správního aktu má účinky toliko *ex nunc*, které působí výlučně do budoucna, akt již tedy nemůže v budoucnu založit další práva a povinnosti, jedinou výjimku představuje skupina nicotných aktů, u nichž se má za to, že nikdy nebyly vydány, a tudíž nemohly působit právní následky ani v minulosti. Prohlášení co do nicotnosti, které jen formálně odstraňuje neexistující fakt, proto působí *ex tunc* (srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 22. 7. 2005, č. j. 6 A 76/2001-96). Žalovaný neměl tedy žádnou pravomoc k tomu, aby přezkoumával zákonnost předchozích výše zmíněných rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o tom, že o dítě žalobce a jeho bývalé manželky M. M. pečovala jeho matka M. M. Protože o této otázce týkající se splnění výše uvedené podmínky bylo již pravomocně rozhodnuto (doložka právní moci rozhodnutí správního orgánu je úředním osvědčením o právní skutečnosti – nabytí právní moci a jako takové jí svědčí presumpce správnosti - srov. rozhodnutí Ústavního soudu ČR ze dne 2. 4. 1998, sp. zn. III.ÚS 456/97), byl proto žalovaný nejen oprávněn, ale dokonce i povinen vycházet z uvedené zásady presumpce správnosti výše zmíněného předchozího pravomocného rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 26.4.2023 potvrzeného rozhodnutím odvolacího orgánu ze dne 9.8.2023 a nemohl opětovně zkoumat splnění této podmínky řízení o žádosti žalobce o zvýšení starobního důchodu, v němž bylo žalované rozhodnutí vydáno, když o této otázce bylo již pravomocně rozhodnuto. Navíc žalobce ani v žalobě nepopřel, že by uvedené rozhodnutí ze dne 26.4.2023 nenabylo právní moci a že by bylo zrušeno rozhodnutím soudu ve správním soudnictví.

8. Krajský soud tak z uvedených skutečností musel vycházet, a i on musel respektovat zmíněnou zásadu presumpce správních rozhodnutí, když věcné námitky žalobce se v podstatě týkaly jiného rozhodnutí než žalovaného rozhodnutí, tedy rozhodnutí OSSZ Pardubice ze dne 26.4. 2023 a navazujícího rozhodnutí o zamítnutí odvolání a potvrzení tohoto rozhodnutí, tedy rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 8. 2023. Pokud žalobce s rozhodnutím OSSZ Pardubice ze dne 26.4.2023 i po vyčerpání opravného prostředku, tedy odvolání, pak měl právo napadnout žalobou ve správním soudnictví tato rozhodnutí a pokud toho neučinil, tak nemůže tento zákonný způsob obrany adresáta zmíněných rozhodnutí obejít tím, že v nyní vedené věci uplatní věcné námitky, které nesměřují proti žalovanému rozhodnutí, ale směřují proti předchozím výše zmíněným rozhodnutím.
9. Pokud žalobce nevyužil uvedené zákonné možnosti, tak je třeba připomenout, že i v daném případě platí zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, v překladu „nechť si každý stráží svá práva sám“, a soud ve správním soudnictví není oprávněn ani povinen pochybení žalobce napravovat v nyní vedeném soudním řízení. Žalované rozhodnutí vychází ze skutečnosti, že o splnění uvedené stěžejní podmínky pro zvýšení starobního důchodu o výchovné bylo již pravomocně rozhodnuto rozhodnutím správního orgánu, které nabylo právní moci a jestliže podle tohoto předchozího rozhodnutí tato podmínka splněna nebyla, tak žalovaný nebyl oprávněn ani povinen z důvodu aplikace uvedené zásady presumpce správnosti správních aktů a potažmo ani krajský soud v nyní vedeném soudním řízení se opětovně zabývat věcnými námitkami žalobce, které obsahují tvrzení žalobce o tom, že to byl on, kdo převážně zajišťoval v rozhodném období výchovu jeho syna a jeho bývalé manželky.

10. Ze všech výše uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že žaloba nebyla důvodná, proto ji musel zamítnout (§ 78 odst. 7 s.ř.s.).
11. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s., když neúspěšný žalobce neměl právo na náhradu nákladů řízení a žalované nemůže být toto právo přiznáno ve věcech důchodového pojištění.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům řízení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 11. června 2025

JUDr. Jan Dvořák, v. r.
samosoudce